

KONKURS Z BIOLOGII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
KLUCZ ODPOWIEDZI - ETAP REJONOWY

nr zad.	max ilość punktów	prawidłowe odpowiedzi	punktacja	uwagi
1.	4 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • świerzb, wszawica • np. komar widliszek - malaria, wesz ludzka – tyfus / mucha tse-tse - śpiączka afrykańska 	<ul style="list-style-type: none"> • podanie nazw chorób – po 1 pkt. • podanie nazw stawonogów wraz z nazwami chorób – po 1 pkt. 	
2.	3 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • pasikoniki, <u>pszczoły</u>, <u>pchły</u>, modliszki, wszy, <u>mrówki</u>, <u>chrząszcze</u>, ważki • Pokładełko służy (samicom) do składania jaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreślenie 4 poprawnych nazw – 2 pkt. 3-2 nazw – 1 pkt 1-0 nazw – 0 pkt. • zapisanie prawidłowej roli pokładełka – 1 pkt 	Jeżeli uczeń podkreśli więcej niż 4 nazwy owadów, bierzemy pod uwagę cztery pierwsze podkreślone nazwy i oceniamy według punktacji zamieszczonej obok.
3.	3 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • Proces płciowy polega na wymianie materiału genetycznego między komórkami bakterii. • W wyniku procesu płciowego nie powstaje osobnik potomny, natomiast podczas rozmnażania się płciowego powstaje nowy osobnik potomny. • Nabywanie przez bakterie nowych cech np. oporności na antybiotyki / zwiększenie różnorodności genetycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnienie procesu płciowego – 1 pkt • podanie różnicy między procesem płciowym a rozmnażaniem płciowym – 1 pkt • podanie znaczenia procesu płciowego – 1 pkt 	Wszystkie odpowiedzi mogą być inaczej sformułowane, jeżeli są poprawne przyznajemy punkt / punkty.

Konkursy w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2021/2022

4.	1 pkt	prawidłowa odpowiedź: D	zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi – 1 pkt							
5.	4 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • <table border="1" style="margin-left: 20px;"> <tr> <td style="text-align: center;">MECH PŁONNIK</td> <td style="text-align: center;">SKRZYP POLNY</td> <td style="text-align: center;">WIDLAK GOŹDZISTY</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">b, c, f, g</td> <td style="text-align: center;">a, d, h, i</td> <td style="text-align: center;">a, d, e, i</td> </tr> </table> <ul style="list-style-type: none"> • przykłady: 1. długosz królewski 2. pióropusznik strusi 	MECH PŁONNIK	SKRZYP POLNY	WIDLAK GOŹDZISTY	b, c, f, g	a, d, h, i	a, d, e, i	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowanie <u>wszystkich</u> cech do każdej rośliny zarodnikowej – po 1 pkt. • podanie 2 gatunków paproci chronionych – 1 pkt 	
MECH PŁONNIK	SKRZYP POLNY	WIDLAK GOŹDZISTY								
b, c, f, g	a, d, h, i	a, d, e, i								
6.	2 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • A. płazy B. gady C. ptaki / ssaki • całkowita przegroda międzykomorowa 	<ul style="list-style-type: none"> • wpisanie pod rysunkami poprawnych nazw grup kręgowców – 1 pkt • podanie cechy budowy serca krokodyla – 1 pkt 							
7.	3 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • 1 kości pneumatyczne 2 brak zębów, mała / lekka czaszka • perkozy, wróble, orły, dzięcioły, <u>gęsi</u>, gołębie, kaczki, <u>łabędzie</u> 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisanie przystosowań w budowie szkieletu ptaków do lotu – po 1 pkt. • podkreślenie wszystkich zagniazdowników – 1 pkt 							
8.	4 pkt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. P 2. F 3. P 4. P 5. F 	<p>poprawna ocena 5 zdań – 4 pkt. 4 zdań – 3 pkt. 3 zdań – 2 pkt. 2 zdań – 1 pkt 1-0 zdań – 0 pkt.</p>							
9.	4 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • z tkanki mięśniowej poprzecznie prążkowanej • mięśnie międzyżebrowe • rysunek A 	<ul style="list-style-type: none"> • podanie rodzaju tkanki mięśniowej budującej przeponę – 1 pkt • zapisanie nazwy mięśni oddechowych – 1 pkt • wskazanie właściwego schematu – 1 pkt 	Odpowiedź na ostatnie pytanie może być inaczej formuło-wana, jeżeli jest poprawna przyznajemy punkt.						

Konkursy w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2021/2022

		<ul style="list-style-type: none"> • Wdech w przeciwieństwie do wydechu wymaga dostarczenia energii (potrzebnej do skurczu mięśni oddechowych). 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawne wyjaśnienie dlaczego wdech jest czynnością aktywną – 1 pkt 	
10.	3 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • w naczyniu tętniczym - krew odtlenowana w naczyniu żylnym – krew utlenowana • Krew wpływa do lewego przedsionka. 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisanie jaka krew płynie w tętnicy – 1 pkt i w żyłę – 1 pkt • podanie poprawnej części serca –1 pkt 	
11.	3 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • sieć tętnicza – tętnicza (rysunek A)- w ciałkach nerkowych / nefronie / nerce sieć żylna – żylna (rysunek B)- w wątrobie / sieć wrotna w wątrobie • przykładowa odpowiedź: <u>Cienkie ściany naczyń włosowatych</u> (zbudowane tylko z cienkiej warstwy śródbłonna) umożliwiają swobodną <u>wymianę</u> substancji odżywczych i produktów przemiany materii między krwią a komórkami oraz wymianę gazową. 	<ul style="list-style-type: none"> • podanie miejsca występowania sieci tętnicza – tętniczej – 1 pkt i sieci żylna – żylniej – 1 pkt • wykazanie związku między budową ścian naczyń włosowatych a funkcją – 1 pkt 	Odpowiedź może być inaczej sformułowana, jeżeli jest poprawna przyznajemy punkt.
12.	4 pkt.	<p>A dzień cyklu – 14 Owulacja to proces uwalniania komórki jajowej po pęknięciu pęcherzyka jajnikowego.</p> <p>B 28 dni</p> <p>C Poziom progesteronu obniżył się, gdyż nie doszło do zapłodnienia. skutek: dochodzi do menstruacji / błona śluzowa macicy złuszcza się i jest usuwana na zewnątrz.</p>	<p>A odczytanie z wykresu dnia owulacji oraz wyjaśnienie tego procesu – 1 pkt</p> <p>B zapisanie ile dni trwa cykl miesięczkowy – 1 pkt</p> <p>C wyjaśnienie obniżenia poziomu progesteronu pod koniec cyklu – 1 pkt przedstawienie skutku niskiego poziomu progesteronu – 1 pkt</p>	Odpowiedzi mogą być inaczej sformułowane, jeżeli są poprawne przyznajemy punkt / punkty.

Konkursy w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2021/2022

13.	2 pkt.	zdania nieprawdziwe: C i F.	zapisanie zdań nieprawdziwych – po 1 pkt.	
14.	4 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • 1. Witka umożliwia poruszanie się plemnika. 2. Mitochondria we wstawce <u>dostarczają energii</u> potrzebnej do ruchu. / Akrosom <u>posiada enzymy</u>, umożliwiające wniknięcie do komórki jajowej. • 1. pęcherzyki nasienne 2. gruczoł krokowy 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisanie elementów budowy plemnika wraz z uzasadnieniem – po 1 pkt. • podanie narządów produkujących wydzielinę wchodzącą w skład nasienia – po 1 pkt. 	Uzasadnienia wyboru elementów budowy plemnika mogą być inaczej sformułowane, jeżeli są poprawne przyznajemy punkt / punkty.
15.	4 pkt.	<ol style="list-style-type: none"> 1. melatonina 2. testosteron 3. kalcytonina 4. prolaktyna 	zapisanie poprawnych nazw hormonów – po 1 pkt.	
16.	1 pkt.	prawidłowa odpowiedź: A	zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi – 1 pkt	
17.	5 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • a) tęczówka, nr 5 • b) plamka / plamka żółta, nr 9 • c) naczyniówka, nr 7 • d) twardówka, nr 6 • nerw wzrokowy 	<ul style="list-style-type: none"> • dopisanie do funkcji elementu oka i jego numeru na schemacie – po 1 pkt. • podanie elementu, który obumiera u osób z jaskrą – 1 pkt 	
18.	2 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • małżowina uszna → przewód słuchowy → błona bębenkowa → młoteczek → kowadelko → strzemiączko → ślimak • Gardło połączone jest z uchem za środkowym za pomocą trąbki słuchowej / Eustachiusza, przez którą mogą przedostawać się zarazki. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawne uzupełnienie schematu – 1 pkt • wyjaśnienie dlaczego pacjenci z infekcją gardła czują ból ucha – 1 pkt 	Wyjaśnienie może być inaczej sformułowane, jeżeli jest poprawne przyznajemy punkt.
19.	4 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> • Tkanka 2 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisanie właściwego numeru schematu – 1 pkt 	

Konkursy w województwie podkarpackim w roku szkolnym 2021/2022

		<p>Cechy umożliwiające rozpoznanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - włókna w mięśniu sercowym są rozgałęzione - we włóknie mięśnia sercowego występuje jedno lub dwa jądra komórkowe <ul style="list-style-type: none"> ● w prawym przedsionku 	<p>podanie cech umożliwiających rozpoznanie tkanki – po 1 pkt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● podanie poprawnej części serca – 1 pkt 	
20.	2 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> ● przykładowe odpowiedzi: <ul style="list-style-type: none"> - Wpływ kwasu solnego na działanie pepsyny / na trawienie białek przez pepsynę / Czy kwas solny jest niezbędny w procesie trawienia białek przez pepsynę? ● próbówka II Pepsyna rozkłada białko / jest aktywna tylko w obecności kwasu solnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ● sformułowanie problemu badawczego – 1 pkt ● podanie numeru próbówki, w której nie zostanie wykryte białko wraz z uzasadnieniem – 1 pkt 	<p>Uzasadnienie może być inaczej sformułowane, jeżeli jest poprawne przyznajemy punkt.</p>
21.	4 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> ● Kosmki jelitowe zwiększają powierzchnię chłonną jelita. ● tekst należy uzupełnić następująco: kwasy tłuszczowe, glicerol, witaminy, wątrobie, glikogen 	<ul style="list-style-type: none"> ● podanie funkcji kosmków jelitowych – 1 pkt ● poprawne uzupełnienie 5 luk – 3 pkt. 4-3 luki – 2 pkt. 2 luki – 1 pkt 1-0 luk – 0 pkt. 	
22.	3 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> ● parametry, które nie są prawidłowe: <u>obecność białka, leukocytów i bakterii.</u> ● Takie wyniki mogą świadczyć o stanie zapalnym narządów układu wydalniczego / zakażeniu układu wydalniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> ● podanie 3 nieprawidłowych parametrów – 2 pkt. 2 parametrów – 1 pkt 1-0 parametrów – 0 pkt. ● prawidłowa interpretacja wyników badania moczu – podanie jednostki chorobowej – 1 pkt 	<p>Jeżeli uczeń wypisze 3 nieprawidłowe parametry moczu i dodatkowo 1 parametr, który jest w normie, przyznaje się 1 pkt</p>
23.	1 pkt	poprawna odpowiedź: D	zaznaczenie prawidłowej odpowiedzi – 1 pkt	

24.	5 pkt.	<ul style="list-style-type: none"> ● <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-bottom: 10px;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">zdanie</th> <th style="text-align: center;">PRAWDA</th> <th style="text-align: center;">FALSZ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Zewnętrzną warstwę mózgu stanowi istota szara utworzona przez wypustki komórek nerwowych, a pod nią znajduje się istota biała, czyli skupienie ciał neuronów.</td> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> <tr> <td>2. Mózg składa się z dwóch półkul mózgowych połączonych tzw. spoidłem wielkim.</td> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. W pniu mózgu znajdują się ośrodki nerwowe kierujące odruchami warunkowymi, takimi jak kaszel, kichanie, odruch wymiotny.</td> <td></td> <td style="text-align: center;">X</td> </tr> <tr> <td>4. Mózgowie chronione jest przez łącznotkankowe błony zwane oponami: twardą, pajęczą i miękką, najbardziej unaczynioną błoną jest przylegająca do powierzchni mózgowia opona miękka.</td> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> </tr> <tr> <td>5. Rdzeń kręgowy znajduje się w kanale kręgowym kręgosłupa, mieszczą się w nim ośrodki ruchów kończyn i tułowia.</td> <td style="text-align: center;">X</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> ● przy podejrzeniu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych / zakażenia ośrodkowego układu nerwowego 	zdanie	PRAWDA	FALSZ	1. Zewnętrzną warstwę mózgu stanowi istota szara utworzona przez wypustki komórek nerwowych, a pod nią znajduje się istota biała, czyli skupienie ciał neuronów.		X	2. Mózg składa się z dwóch półkul mózgowych połączonych tzw. spoidłem wielkim.	X		3. W pniu mózgu znajdują się ośrodki nerwowe kierujące odruchami warunkowymi, takimi jak kaszel, kichanie, odruch wymiotny.		X	4. Mózgowie chronione jest przez łącznotkankowe błony zwane oponami: twardą, pajęczą i miękką, najbardziej unaczynioną błoną jest przylegająca do powierzchni mózgowia opona miękka.	X		5. Rdzeń kręgowy znajduje się w kanale kręgowym kręgosłupa, mieszczą się w nim ośrodki ruchów kończyn i tułowia.	X		<ul style="list-style-type: none"> ● poprawna ocena 5 zdań – 4 pkt. 4 zdań – 3 pkt. 3 zdań – 2 pkt. 2 zdań – 1 pkt 1-0 zdań – 0 pkt. ● podanie choroby, przy podejrzeniu której wykonuje się punkcję lędźwiową – 1 pkt
zdanie	PRAWDA	FALSZ																			
1. Zewnętrzną warstwę mózgu stanowi istota szara utworzona przez wypustki komórek nerwowych, a pod nią znajduje się istota biała, czyli skupienie ciał neuronów.		X																			
2. Mózg składa się z dwóch półkul mózgowych połączonych tzw. spoidłem wielkim.	X																				
3. W pniu mózgu znajdują się ośrodki nerwowe kierujące odruchami warunkowymi, takimi jak kaszel, kichanie, odruch wymiotny.		X																			
4. Mózgowie chronione jest przez łącznotkankowe błony zwane oponami: twardą, pajęczą i miękką, najbardziej unaczynioną błoną jest przylegająca do powierzchni mózgowia opona miękka.	X																				
5. Rdzeń kręgowy znajduje się w kanale kręgowym kręgosłupa, mieszczą się w nim ośrodki ruchów kończyn i tułowia.	X																				